

Kuntalain muutokset

Kuntamarkkinat 9.-10.9.2020

Riitta Myllymäki, johtava lakimies

Kuntalain muutostarpeita selvittävä työryhmä 15.8.2019 – 30.9.2020

Kaksi valmistelujaostoa

- Johtaminen ja hallinto –jaosto
- Talousjaosto

**HE-luonnos lausunnolle
syyskuun alkupuolella,
lausuntoaika noin 8 viikkoa**

Arvioitiin kuntalain sääntelyn toimivuutta ja kehittämistarpeita, erityisesti kunnan toiminnan johtamista, hallintoa ja taloutta sekä kuntien yhteistoimintaa koskevaa sääntelyä

Kuntalain muutosten keskeisiä tavoitteita

- **Parantaa kuntien riskienhallintaa ja –valvontaa sekä paikallisten olosuhteiden huomioimisen mahdollisuuksia**
- **Kuntien eriytymiskehitys ja talouden heikentyminen → täsmentää kuntien ja kuntayhtymien taloussuunnitelmien tasapainoa ja alijäämän kattamista sekä arviointimenettelyä koskevaa sääntelyä**
- **Uutta sääntelyä kuntayhtymien yhdistymisissä ja jakautumisissa noudatettavista menettelyistä → selkiyttää menettelyihin liittyvää päätöksentekoa sekä rakennejärjestelyjen oikeusvaikutuksia**
- **Täsmentää sähköistä kokousta koskevia edellytyksiä**

**HE-luonnos kuntalain
väliaikaisesta
muuttamisesta lausunnolla
11.9.2020 saakka**

- **alijäämän kattamiskauden
pidentäminen**

Kunnan toiminnan johtaminen

- Hallintosääntöön tulisi määräykset sopimusten hallinnasta ja tiedonhallinnan järjestämisestä (90 §)
- Valtuuston tehtäväksi päättää rahoitustoiminnan perusteista (14 §)
- Johtajasopimuksen hyväksyisi kunnanhallitus (42 §)
- Kuntayhtymän perussopimuksessa voitaisiin sopia, että kuntayhtymän toimielinten kokoonpanossa ei tarvitsisi noudattaa poliittisen suhteellisuuden vaatimusta (58.3 §)

Oli käsittelyssä, ei muutosehdotusta:

- Kuntayhtymän perussopimukseen jäsenkuntien omistajaohjausta tukevia määräyksiä (ainoastaan muutosehdotus 58.3 §:ään)
- Sopimusohjauksesta sääntelyä kuntalakiin
- Sisäisen tarkastuksen toiminnon säätäminen pakolliseksi

Alijäämän kattamista koskevan sääntelyn tarkentaminen: ehdotetut muutokset

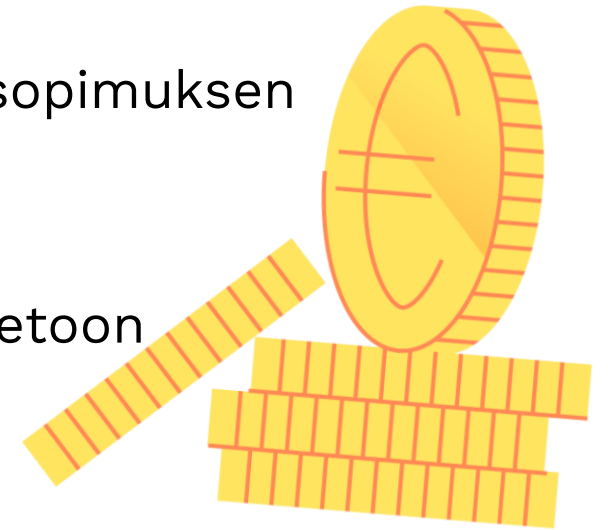
- **kertyneen ylijäämän käyttö talouden tasapainossa:** taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä
- **kattamiskaudella lisäalijäämä:** Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.
- **alijäämän kattaminen kuntaliitoksessa:** uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely, 118 §:ään ehdotetut lisäykset

- Talousarvio ja –suunnitelma on laadittava siten, että ne **toteuttavat valtuuston päätöksiä toimenpiteistä.**
- **Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys** toimenpiteiden toteutumisesta ja riittävydestä tilikaudella.
- Kunnan on saatettava selvitys valtiovarainministeriön tietoon tilikautta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä.
- Valtiovarainministeriö voisi tehdä ratkaisun erityisen selvityksen tarpeellisuudesta uutta arviointimenettelyä käynnistämättä, jos toimenpide-ehdotukset eivät ole toteutuneet ja jos 2 tai 3 momentissa säädetyt arviointimenettelyn edellytykset edelleen täyttyvät.

Arviointimenettely kuntayhtymässä, 119 §:ään ehdotetut lisäykset

- Kuntayhtymän ja jäsenkuntien talousarviot ja –suunnitelmat on laadittava siten, että ne **toteuttavat sopimusta**.
- Kuntayhtymän **toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys** sopimuksen toteutumisesta ja riittävydestä tilikaudella.
- Kuntayhtymän on saatettava selvitys valtiovarainministeriön tietoon tilikautta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä.

Erillinen HE-luonnos

Kuntalain väliaikainen muutos (110 a §): Alijäämän kattamiskauden pidentäminen

- kunta tai kuntayhtymä voi hakea valtiovarainministeriöltä pidennystä alijäämän kattamiskaudelle, jos alijäämän kattaminen määräajassa on **vaikeutunut koronavirusepidemian vuoksi**
- valtiovarainministeriö voisi päättää, että kunnan/kuntayhtymän tulee kattaa taseeseen kertynyt alijäämä **enintään kuuden vuoden kuluessa** tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien
- arviointimenettelyn käynnistämisen edellytys koskisi pidennettyä alijäämän kattamiskautta
- laki voimaan mahdollisimman pian ja voimassa 31.12.2025 saakka

Kunnallisen liikelaitoksen talous, 120 §

- Poistettaisiin tarpeettomana liikelaitoksen talousarvion ja –suunnitelman rakennetta koskeva 1 mom. 2 kohta
- Poistettaisiin tarpeettomana 1 mom. 6. kohdan säännös liikelaitoksen mahdollisuudesta tehdä investointivaraus tilikauden tuloksestaan.
Investointivarauksen liikelaitoksen tuloksesta voi tehdä kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeiden mukaisesti.
- Poistettaisiin 2 mom. säännökset liikelaitosta sitovista meno- ja tuloeristä kunnan tai kuntayhtymän talousarviossa.
  - Valtuuston tehtäviin kuuluu päättää liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista.
  - Liikelaitoksen johtokunta voisi asettaa liikelaitokselle valtuuston asettamien tavoitteiden kanssa linjassa olevia tarkentavia tavoitteita.

Kuntayhtymien rakennejärjestelyt:

Yhdistyminen, 62 a § UUSI

- Yksi tai useampi kuntayhtymä yhdistyy **vastaanottavaan** kuntayhtymään
- Kuntayhtymät yhdistyvät **uudeksi** kuntayhtymäksi

Jakautuminen, 62 b § UUSI

- Kuntayhtymä voi jakautua **kokonaan** tai **osittain kahteen** tai **useampaan** toimintaa jatkavaan **uuteen** tai **vastaanottavaan** kuntayhtymään.
- ❖ **Vastaanottava kuntayhtymä** on perustettu ennen yhdistymisen/jakautumisen voimaantuloa
- ❖ **Uusi kuntayhtymä**

Kuntayhtymien rakennejärjestelyt

Yhdistyminen

- yhdistyvä kuntayhtymä lakkaa ilman purkumenettelyä
- henkilöstö, luvat, varat, oikeudet, velat ja sitoumukset siirtyvät yhdistymisen voimaantullessa vastaanottavaan tai uuteen kuntayhtymään
- jäsenkuntien valtuustot päättävät kuntayhtymän yhdistymisestä hyväksymällä **yhdistymissopimuksen**

Jakautuminen

- kuntayhtymän jakautuessa kokonaan kuntayhtymä lakkaa ilman purkumenettelyä
- henkilöstö, luvat, varat, oikeudet, velat ja sitoumukset siirtyvät jakautumisen voimaantullessa ilman purkumenettelyä niihin kuntayhtymiin, jotka jatkavat kuntayhtymän toimintaa.
  - velkojen ja muiden oikeudenhaltijoiden asema ei saa vaarantua
- Kuntayhtymän jakautumiseen osallistuvien kuntayhtymien jäsenkuntien valtuustot päättävät kuntayhtymän jakautumisesta hyväksymällä **jakautumissopimuksen**

Kuntayhtymien rakennejärjestelyt

Yhdistyminen

- Vastaanottavan tai uuden kuntayhtymän **ensimmäinen talousarvio ja -suunnitelma** hyväksytään vastaanottavassa ja yhdistyvissä kuntayhtymissä.
- Yhdistyvän kuntayhtymän **viimeinen tilinpäätös** hyväksytään ja **vastuuvapaudesta** päätetään vastaanottavassa tai uudessa kuntayhtymässä.

Jakautuminen

- Toimintaa jatkavan uuden kuntayhtymän **ensimmäinen talousarvio ja -suunnitelma** hyväksytään jakautuvassa kuntayhtymässä.
- Jakautuvan kuntayhtymän **viimeinen tilinpäätös** hyväksytään ja **vastuuvapaudesta** päätetään jakautumiseen osallistuvissa kuntayhtymissä.

Vaalikelpoisuus

Tarkastuslautakunta (75 §)

- Lisättäisiin: **kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön toimitusjohtaja** ei ole vaalikelpoinen tarkastuslautakuntaan
- ei ole perusteltua, että kuntakonserniin kuuluvan yhteisön koko muu henkilöstö olisi vaalikelvoton tarkastuslautakuntaan, mutta toimitusjohtaja voitaisiin tarkastuslautakuntaan valita

Oli käsittelyssä, ei muutosehdotusta

- Konsernijohtoon kuuluvien toimiminen tytäryhteisön hallituksessa tai toimitusjohtajana
  - vaalikelpoisuus/esteellisyys

Aloiteoikeus (23 §)

- Täsmennettäisiin, että aloiteoikeus kuuluu kaikille kuntalain 3 §:ssä tarkoitetuille kunnan jäsenille.
- 2 mom. poistettaisiin. Laissa ei enää säädettäisi erikseen tietyn kannatusmäärän keränneiden aloitteiden käsittelyn määräajasta.

Sähköinen kokous (99 §)

99 § vastaisi sisällöltään kuntalain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain 99 a §:ää, joka on voimassa 31.5.2021 saakka.

Sähköinen kokous voidaan pitää käyttäen sellaista videoneuvottelua tai muuta soveltuvaa teknistä tiedonvälitystapaa, että:

- 1) kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri voivat luotettavasti todentaa kokoukseen osallistuvat;
- 2) kokouksen puheenjohtaja voi johtaa kokousta 102 §:ssä tarkoitetulla tavalla; ja
- 3) kokoukseen osallistuva voi seurata kokouksen kulkua ja osallistua asioiden käsittelyyn.

Sähköinen kokous (99 §)

HE-luonnoksen perusteluja

- Kokouksessa tulisi olla käytettävissä ääniyhteyden lisäksi kuvayhteys
  - Kuvayhteyden ei tulisi välttämättä olla käytössä keskeytyksettä
  - Hallintosääntöön tarpeelliset määräykset siitä, kuinka sähköiseen kokoukseen osallistumiseen tarvittavista teknisistä välineistä ja yhteyksistä käytännössä huolehditaan
  - Täysin sähköiset kokoukset, joihin kaikki kokoukseen osallistuvat osallistuisivat teknisen tiedonvälitystavan avulla valitsemastaan paikasta.
  - Mahdollisia olisivat myös sähköiset kokoukset, joihin osa osallistujista osallistuisi varsinaiselta kokouspaikalta ja osa teknisen tiedonvälitystavan avulla valitsemastaan paikasta.
- ❖ Yleisöjulkisuuden toteuttaminen

Lainan taikka takauksen tai muun vakuuden antaminen, 129 §

- 1 mom. esitetään muutettavaksi osakeyhtiölain sekä osuuskuntalain mukaisen pääomalainan antamisen mahdollistamiseksi → **pääomalainan antaminen olisi mahdollista ilman vakuutta**, mutta 129 §:ssä säädettyjen muiden edellytysten tulisi täyttyä.
- teknisluonteinen tarkistus: Kunnan edut tulee turvata riittävällä kattavilla **vakuuksilla** tai vastavakuuksilla.

Kiitos.

Riitta Myllymäki

+358 50 349 5460

+358 9 771 2463

riitta.myllymaki@kuntaliitto.fi

hallintolakimiehet@kuntaliitto.fi

www.localfinland.fi

